

De krant verbindt

Leerlingen vragen zich regelmatig af waarom ze zich bepaalde lesstof eigen moet maken: “waar heb ik dit voor nodig”? Deze leerlingen weten vaak niet goed op welke manier zij de op school opgedane kennis kunnen toepassen in de ‘echte wereld’. Of begrijpen niet dat ontwikkelingen in de werkelijkheid buiten school juist verklaard of begrepen kunnen worden door de lesstof. De vraag die zij zichzelf stellen is begrijpelijk: zelfs al leggen schoolboekteksten duidelijk het verband uit met ontwikkelingen in de maatschappij, de onderwerpen komen zelden overeen met de actualiteit.

Leerlingen die zich deze vraag stellen – maar ook leerlingen die dat niet doen – zijn erbij gebaat als zij regelmatig een krant lezen. De nieuwsfunctie van kranten wordt de laatste tijd steeds meer overgenomen door radio, televisie en websites. Daardoor leggen kranten zelf veel meer nadruk op hun functie als duiders van het nieuws: ze plaatsen de actualiteit in een context door daar achtergronden en commentaren bij te geven. Aldus weerspiegelen en bevorderen kranten maatschappelijke discussies en versterken ze de betrokkenheid van mensen bij de samenleving. Daar komt bij dat kranten ons niet alleen vertellen wat we willen weten (bijvoorbeeld hoe de ‘sterren’ het er op het ijs vanaf bren-

gen), maar ook wat we moeten weten (bijvoorbeeld dat ‘Europa’ allang deel uitmaakt van ons dagelijks leven).

Let wel: kranten lezen vergt wel enige oefening. Wie al enkele jaren een krantenabonnement heeft, is vertrouwd met de indeling, voelt zich thuis bij de redactionele benadering van het nieuws, is gewend aan het taalgebruik en ‘kent’ zelfs de columnist. Bovendien: wie regelmatig een krant leest, beschikt vaak al over enige voorkennis van nieuwsgebeurtenissen. En schrikt niet terug van de dagelijkse 32 pagina’s (gemiddeld) met tekst. Beginnende lezers moeten hier even doorheen bijten. Sterker

nog: daar hebben ze begeleiding bij nodig.

De basis hiervoor ligt in het onderwijs: leerlingen moeten leren kritische vragen te stellen over zowel het nieuws als de berichtgeving daarover. Ze moeten uitgedaagd worden om zich te informeren over een onderwerp om vervolgens hun eigen mening tot uitdrukking te brengen. Daarbij moeten ze zich afvragen op welke wijze zij media toelaten om hun beeldvorming te beïnvloeden en in welke mate zij zelf met hun eigen informatie-uitwisseling anderen beïnvloeden.

Dat helpt hen niet alleen bij hun algemene ontwikkeling, maar heeft ook een heel praktisch nut. Wie de krant leest, ontdekt bijvoorbeeld de werking van de economie en kan zich beter oriënteren op de arbeidsmarkt. Daarbij zullen de leerlingen merken dat het lezen van kranten een belangrijke sociale functie heeft: krantenlezers kunnen meepraten over de actualiteit – op school, tijdens je studie en op werk.

Dit zijn dan ook belangrijke redenen waarom veel docenten gebruik maken van de krantenservice van Stichting Krant in de Klas. Dat doen zij op verschillende manieren: door de dagbladen te combineren met lesopdrachten van KiK, of door daar zelf opdrachten bij te ontwikkelen. Een interessant voorbeeld is dat van Jeroen Steenbakkers, docent Nederlands bij het St. Ludgercollege in Doetinchem. In het kader van onderwijsvernieuwingen heeft hij het vakoverstijgend kranten lezen op zijn school geïntroduceerd. De allereerste huiswerkopdracht die hij zijn leerlingen meegeeft is: “Ga op zaterdagmiddag met een kop warme chocolademelk en een appelgebak lekker de krant lezen.” Steenbakkers wil dat leerlingen ervaren dat het leuk is om de krant te lezen. Zij ontdekken dan dat de krant een nieuwsbron is die ook voor henzelf relevante informatie biedt.

Dat het werken met de krant in de klas voorziet in een behoefte van docenten, blijkt uit de populariteit van de diensten van Stichting Krant in de Klas (KiK). Terwijl de oplagen van de dagbladen dalen, neemt het aantal krantenaanvragen uit het onderwijs

Ga op zaterdagmiddag eens lekker de krant lezen

jaarlijks toe. Het enthousiasme van docenten blijkt ook uit onderzoek dat afgelopen jaar in opdracht van KiK is uitgevoerd onder docenten Nederlands en Maatschappijleer in het voortgezet onderwijs. Een grote meerderheid van de ondervraagde docenten (80%) stelt dat werken met de krant positief bijdraagt aan de leerprestaties van hun leerlingen: zo wordt naast de verbetering van de leesvaardigheid ook een toename van de informatievaardigheid geconstateerd. Een samenvatting van het onderzoek is te raadplegen via www.krantindeklas.nl.

Toegegeven: voor wie zijn lesstof graag van tevoren voorbereidt, werpen kranten wel af en toe een drempel op. Het is immers moeilijk van tevoren te voorspellen wat erin staat. Daarom ontwikkelt KiK lesmaterialen over de krantenberichtgeving waarmee

leerlingen direct aan de slag kunnen. De opdrachten verwijzen altijd deels naar speciaal geselecteerde krantenknipsels en deels naar actuele kranten, zodat leerlingen de antwoorden in de krant van die dag moeten zoeken.

Om het onderwijs tegemoet te komen worden deze diensten ‘zo gratis mogelijk’ aangeboden. Zo kunnen alle opdrachtenbundels op de website van KiK gratis gedownload worden. Daarbij valt op dat docenten niet alleen de bundels downloaden zoals wij ze hebben samengesteld, maar juist zelf graag een selectie samenstellen uit alle afzonderlijke opdrachten.

Kranten lezen moet je leren, maar ook: kranten leren lezen, moet!

Dat Stichting Krant in de Klas ervoor kiest om het kranten lezen juist via het onderwijs aan te moedigen, komt door de hoge informatiedichtheid van kranten. Juist docenten kunnen leerlingen begeleiden in het stellen van de juiste vragen bij teksten die zij te lezen krijgen: Wie is de auteur en wat zijn diens motieven? Geef hij meningen of feiten en hoe controleer je dat? Wat zeggen anderen over hetzelfde onderwerp en waarom?

Daar hebben de docenten (en de scholen) zelf ook baat bij: omdat kranten alle maatschappelijke ontwikkelingen belichten, zijn het waardevolle bronnen voor uiteenlopende schoolvakken. De krant is dan ook een zeer praktisch hulpmiddel om de theorie op de praktijk toe te passen en daarmee de lesstof te verlevendigen. Aan de hand van actuele voorbeelden kunnen zij discussies over maatschappelijke kwesties aanzwengelen.

Bovendien draagt het lezen van kranten bij aan een verbeterde taalvaardigheid van de leerlingen: ze leren zakelijke teksten te verwerken en zichzelf beter uit te drukken. En zij krijgen inzicht in de werking van (nieuws)media: net zoals u kunt beoordelen wat mijn beweegredenen zijn voor dit artikel, leren zij beoordelen wie de afzender is van welke informatie en wat diens belangen zijn. Tenslotte dragen de online diensten van de kranten bij aan de informatievaardigheden van de leerlingen. Door de leerling gebruik te laten maken van de online archieven, weet de docent dat zijn leerlingen betrouwbare bronnen raadplegen – en de leerling leert dat kranten allang niet alleen maar op papier verschijnen, maar juist een enorme schat aan online informatie bieden.

Docenten die hun leerlingen stimuleren de krant te lezen, helpen hen om beter grip te krijgen op ontwikkelingen in de samenleving, om daarover een mening te vormen en deze in discussie tot uitdrukking te brengen. Dat draagt bij aan de versterking van hun positie in de samenleving.

Daarom: kranten lezen moet je leren, maar ook: kranten leren lezen, moet!

Fifi Schwarz is directeur van Stichting Krant in de Klas (KiK).

Meer informatie: www.krantindeklas.nl en www.krantenportal.nl